

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination**Oct/Nov -2020 [OLD COURSE]****ADVANCED COST & MANAGEMENT ACCOUNTING (ELECTIVE)****Time: 2:00 Hours****Marks: 56****Instructions:**

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are four questions in the question paper.
3. Write any one from Que.1 and Que.2
4. Que. 3 & 4 is Compulsory.

પ્રશ્ન-1 આકાશ કંપનીમાં B ડિવીઝન નફા કેન્દ્ર છે. ચાર વસ્તુઓ P,Q,R અને S નું ઉત્પાદન કરે છે. દરેક વસ્તુ બહારના માર્કેટમાં પણ વેચાય છે. કોઈ એક સમયગાળા માટેની માહિતી નીચે મુજબ છે..

વિગત	P	Q	R	S
એકમદીઠ બજાર કિંમત	300	292	280	260
એકમદીઠ ચલિત પડતર	260	200	180	170
એકમદીઠ મજૂર કલાકો	3	4	2	3
બહારના બજારમાં મહત્તમ શક્ય વેચાણ એકમો	5,600	5,000	4,600	3,200

વસ્તુ S ડિવીઝન - Y માં ફેરબદલી થઈ શકે છે. પરંતુ તે માટે મહત્તમ આવશ્યક જથ્થો 5,000 એકમોનો છે. જો ડિવીઝન Y, વસ્તુ S બહારથી ખરીદે તો થોડી સસ્તી કિંમત એકમદીઠ રૂ.250 ના ભાવે મેળવી શકે તેમ છે. નીચેના સંજોગોમાં વસ્તુ S ની ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરો.

- (1) જો 40,000 મજૂર કલાકો હોય ત્યારે,
- (2) જો 60,000 મજૂર કલાકો હોય ત્યારે

અથવા

પ્રશ્ન-1 બીરલા કંપનીના હિસાબી ચોપડામાંથી નીચે મુજબની માહિતી મળે છે. જે પરથી તમારે, ટેકનીકલ ડિરેક્ટર, માર્કેટીંગ ડિરેક્ટર, અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર માટે જવાબદારીલક્ષી હિસાબી અહેવાલો તૈયાર કરવાના છે.

વિગત	અંદાજિત રૂ.	ખરેખર રૂ.
વેચાણ કમિશન	2,45,000	2,30,000
નિભાવ સ્ટોર્સ	1,60,000	1,80,000
નિભાવ વિભાગની મજૂરી	1,80,000	1,90,000
નિભાવ વિભાગનો સેવા ખર્ચ	85,000	80,000
મુસાફરી ખર્ચ	1,00,000	1,20,000
જાહેરાત વિભાગનો વહીવટી ખર્ચ	92,000	96,000
વેચાણ વિભાગનો વહીવટી ખર્ચ	1,20,000	1,20,000
જાહેરાત ખર્ચ	1,80,000	1,60,000
ટેકનીકલ ડિરેક્ટરના ઓફિસ વહીવટી ખર્ચ	90,000	1,00,000
માર્કેટીંગ ડિરેક્ટરના ઓફિસ વહીવટી ખર્ચ	1,20,000	1,15,000
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરના ઓફિસ વહીવટી ખર્ચ	1,50,000	1,54,000
વેચાણ	85,00,000	80,00,000

કારખાના મેનેજરે પોતાનો અહેવાલ તૈયાર કરેલ છે. જેના આંકડા નીચે મુજબ છે.

અંદાજિત ખર્ચ રૂ.44,60,000 ખરેખર ખર્ચ રૂ. 46,20,000 અને વિચલન રૂ. -1,60,000 છે.

કારખાના મેનેજર મુખ્ય ઈજનેરની સાથે મળી ટેકનીકલ ડિરેક્ટરને હિસાબી અહેવાલ આપે છે.

વેચાણ મેનેજર જાહેરાત મેનેજરની સાથે મળીને માર્કેટીંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે અને માર્કેટીંગ ડિરેક્ટર ટેકનીકલ ડિરેક્ટરની સાથે મળીને મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે.

પ્રશ્ન-2 કિશન કંપની લિ. ના માર્ચ 2018 ના પ્રક્રિયા - 2 ને લગતા આંકડાઓ નીચે પ્રમાણે છે. (20)

પ્રક્રિયા - 2 નો ચાલુ કામનો શરૂઆતનો સ્ટોક 700 એકમો રૂ. 9,500.

પ્રક્રિયા - 1 ખાતેથી લાવ્યા 20,300 એકમો રૂ. 1,38,100.

પ્રક્રિયા - 2 નો આખર સ્ટોક 1,000 એકમો

પ્રક્રિયા - 2 દરમિયાન ભંગાર 700 એકમો

પ્રક્રિયા - 3 ખાતે લઈ ગયા 19,300 એકમો.

પ્રક્રિયા - 2 નાં ખર્ચની વિગતો: માલસામાન - રૂ. 76,560, મજૂરી - રૂ.38,160 અને પરોક્ષ ખર્ચા રૂ.19,080

પુર્ણતાની કક્ષા:

	વિગત	શરૂઆતનો સ્ટોક	આખર સ્ટોક	બગાડ
	માલસામાન	80%	70%	100%
	મજૂરી	60%	50%	60%
	પરોક્ષ ખર્ચા	60%	50%	60%

સામાન્ય બગાડ ઉત્પાદનનાં 5% છે. ભંગાર એકમદીઠ રૂ.3 લેખે વેચાય છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી તૈયાર કરો.

1. પુર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક
2. પડતરનું પત્રક
3. મુલ્યાંકન પત્રક
4. પ્રક્રિયા - 2 નું ખાતું અથવા

પ્રશ્ન-2 નીચેની માહિતી પરથી પેદાશ A અને પેદાશ B ની પડતર શોધો.

B આડપેદાશ હોવાથી સામાન્ય રીતે તેના વેચાણમાંથી વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે છે.

	વિગત	સંયુક્ત ખર્ચા રૂ.	અલગ ખર્ચા
			પેદાશ A રૂ. પેદાશ B રૂ.
	માલસામાન	90,000	30,000 16,000
	મજૂરી	35,000	18,000 5,000
	પરોક્ષ ખર્ચા	25,000	20,000 7,000

B ના વેચાણમાંથી કુલ રૂ. 45,000 ઉપજે છે.

- તૈયાર કરો:
1. B નું ઉત્પાદન ખાતું
 2. A નું ઉત્પાદન ખાતું.
 3. A અને B ની કુલ પડતર દર્શાવતું પત્રક
 4. સંયુક્ત ખર્ચ ખાતું

પ્રશ્ન-3 ગીરનાર ટ્રાન્સપોર્ટ કંપનીને બસો દોડાવવા માટે 40 કિલોમીટર લાંબો (એકતરફ) માર્ગ આપવામાં આવેલ છે. (18)

કંપની પાસે બે બસો છે. જે દરેકની કિંમત રૂ.13,00,000 છે. તથા દરેક બસની ભંગાર કિંમત રૂ.1,00,000 સહિત 10 વર્ષનું આયુષ્ય ધરાવે છે. નીચે આપેલ અંદાજેલ ખર્ચા અને અન્ય વિગતો પરથી પેસેન્જર કિલોમીટર દીઠ પડતર અને ભાડાની આવક પર 50% નફો મળે એમ ધારી પેસેન્જર પાસેથી એક બાજુની મુસાફરી માટે લેવાના બસ ભાડાની રકમની ગણતરી કરો.

વીમાનો ખર્ચ વાર્ષિક	3% લેખે
દરેક બસનો વાર્ષિક ટેક્સ	રૂ.24,000
કુલ ગેરેજ ભાડું (બે બસ માટેનું) માસિક	રૂ.20,000
દરેક બસનો વાર્ષિક મરામત ખર્ચ	રૂ.24,000
દરેક બસનો ડ્રાઈવરનો પગાર માસિક	રૂ.12,000
દરેક બસનો કન્ડક્ટરનો પગાર માસિક	રૂ.8,000
વહીવટી ખર્ચ (બંને બસ માટેનો) માસિક	રૂ.25,500
ડીઝલ અને ઓઈલ 100 કિ.મી.દીઠ	રૂ.500

દરેક બસ દરેક ટ્રીપ વખતે સરેરાશ 50 પેસેન્જરોને લઈ જઈને દરરોજ ચાર જતા - આવતાની ટ્રીપ કરશે.

મહિનામાં સરેરાશ 25 દિવસો બસ દોડશે.

અથવા

પ્રશ્ન-૩ એક વસ્તુનું પડતર માળખું નીચે મુજબ છે.

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ.14
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ.6
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ.8
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ.9,60,000
વેચાણ	30,000 એકમો વાર્ષિક

સ્થિર મિલકતોમાં રોકાયેલી મૂડી રૂ.18,00,000 અને ચાલુ મિલકતો સરેરાશ વેચાણના 50% હોય છે.

જો રોકાયેલી મૂડી પર 20% વળતર મેળવવું હોય તો એકમદીઠ વેચાણ કિંમત કેટલી રાખવી જોઈએ તે દર્શાવો.

પ્રશ્ન-4 પડતર સંચાલન એટલે શું? પડતર સંચાલનનાં આધાર સ્થંભો વિશે સવિસ્તાર સમજાવો.

(18)

અથવા

પ્રશ્ન-4 અ. તફાવત સમજાવો: - પડતર ઓડિટ અને સંચાલકિય ઓડિટ

બ. સમજાવો: ઉત્પાદકિય ઓડિટ

ENGLISH VERSION

Que-1 In Akash Co. Ltd. Division – B is a profit centre which produces four products P, Q, R and S. Each product is sold in the external market also. Data for the period is as follows. (20)

Particulars	P	Q	R	S
Per unit market price Rs.	300	292	280	260
Per unit variable cost Rs.	260	200	180	170
Per unit labour hours	3	4	2	3
Maximum sales in the external market	5,600	5,000	4,600	3,200

Product 'S' can be transferred to division – Y, but the maximum quantity required for transfer is 5,000 units of 'S'. Division 'Y' can purchase the same product at a slightly cheaper price of Rs.250 per unit instead division "S"

What should be transfer price for each unit of product 'S' if the total labor hours available in division 'B' are

- (1) 40,000 labour hours
- (2) 60,000 labour hours

OR

Que-1 The following information is available from the books of Birla Company Accounting Book. From these information and prepare responsibility accounts reports for the Technical director, Marketing director, and Managing director

Particulars	Budgetary Rs.	Actual Rs.
Sales commission	2,45,000	2,30,000
Stores	1,60,000	1,80,000
Stores Dept. Wages	1,80,000	1,90,000
Services Expenses of Stores Dept.	85,000	80,000
Travels Expenses	1,00,000	1,20,000
Office salary Admin. Exp – Advertisting	92,000	96,000
Office salary Admin Exp – Sales dept.	1,20,000	1,20,000
Advertising Exp	1,80,000	1,60,000
Office salary Admin. Ex. – Teachnical director.	90,000	1,00,000
Office salary Admin Ex. – Marketing director	1,20,000	1,15,000
Office salary Admin Exp – Managing director	1,50,000	1,54,000
Sales	85,00,000	80,00,000

The Factory manager has prepared his report which is as follows:

Estimated cost Rs. 44,60,000. Actual cost Rs. 46,20,000 and deviation Rs. -1,60,000.

Factory Manager with Chief Engineer gives their reports to Technical directors.

Sales manager with Advertising managers gives their reports to Marketing directors and Marketing directors with Technical directors gives their reports to Managing directors.

Que-2 Following are the data in respect of Process – 2 of "Kishan Co. Ltd. for the month of March 2018. (20)

Opening stock of work in progress in process – 2 700 units Rs. 9,500

Transfer from process -1 20,300 units Rs. 1,38,100

Closing stock of process -2 1000 units

Units scrapped during process -2 700 units

Transferred to process-3 19,300 units

Details of exp. of process-2; Material Rs.76,560, labour Rs.38,160, Overhead Exp. Rs.19,080.

Degree of completion:

Particulars	Opening stock	Closing stock	Scrap
Material	80%	70%	100%
Labour	60%	50%	60%
Overhead Exp.	60%	50%	60%

There was a normal loss of 5% of production and scrapped were sold at Rs. 3 each unit. From the above information prepare:

1. Statement of equivalent units
2. Statement of cost per units
3. Valuation statement
4. Process -2 account.

OR

- Que-2 Find the cost of the product –A and product –B from the information given below.
As product –B is a byproduct, it usually generates a profit of 20% on its sales price.
Product –A is expected to have profit of 25% on sales price.

Degree of completion:

Particulars	Joint expenses	Separate expenses	
	Rs.	Product – A Rs.	Product – B Rs.
Material	90,000	30,000	16,000
Labour	35,000	18,000	5,000
Overheads	25,000	20,000	7,000

The product – B yields Rs.45,000 from the sales.

From the above information prepare:

1. Production account of product –B
2. Production account of product –A
3. Cost Sheet of product –A and –B
4. Accounts of Joint expenses

- Que-3 Girmar Transport Co. has been given a route of 40 kilometers (one way) for running buses. The company has two buses, each costing Rs. 13,00,000 and having a life of 10 years, with a scrap value of Rs.1,00,000 per bus. From the following estimated expenditure and other details, calculate cost per passenger kilometer and the bus fare to be charged to each passenger, for each way journey, assuming 50% profit on taking. (18)

Insurance charge	3%
Annual tax for each bus	Rs.24,000
Total garage rent (for both the buses) per month	Rs.20,000
Annual repairs for each bus	Rs.24,000
Driver's salary for each bus per month	Rs.12,000
Conductor's salary for each bus per month	Rs.8,000
Administration exp. per month (for both buses)	Rs.25,500
Diesel and oil per 100 kilometers.	Rs. 500

Each bus will be made four round trips per day, carrying on an average 50 passengers, on each trip. The bus will run on an average 25 days in month.

OR

- Que-3 The cost structure of an item is as follows:

Materials	Rs.14
Direct labour	Rs.6
Variable overheads	Rs.8
Fixed overheads	Rs.9,60,000
Annual Sales	30,000 units

The capital invested in fixed assets is Rs.18,00,000 and in current assets are 50% of average sales. Determine selling price to get 20% return on capital employed.

- Que-4 What is the cost management? Explain in detail the base pillars of cost management. (18)

OR

- Que-4 A. Give difference between cost audit and managerial audit.
B. Explain productivity audit.
